

DEFENSIECAPACITEITEN ONBENUT IN CORONACRISIS

Nationale veiligheid is één van de drie hoofdtaken van defensie. Al sinds 2004 (civiel-militaire bestuur afspraken) is defensie structureel veiligheidspartner bij rampen en in crisissituaties en heeft sindsdien een vaste liaison binnen alle veiligheidsregio's. Nu we ons in de grootste naoorlogse crisis bevinden, dient de vraag zich aan welke rol er voor de krijgsmacht is weggelegd, zeker wanneer civiele hulpdiensten het niet meer aan kunnen. Natuurlijk is defensie betrokken bij de aanpak van de coronacrisis. We herinneren ons nog de waardering voor de inzet van militaire planners bij de landelijke patiëntenspreiding. De koninklijke marechaussee is actief geweest bij de grenscontroles. Militairen hebben geholpen bij de inrichting van de coronazorghotels en recentelijk heeft personeel van de luchtmobiele brigade een teststraat ingericht op Schiphol. Maar dit alles is nog maar een schijntje van wat defensie daadwerkelijk kan betekenen ter ondersteuning van het openbaar bestuur, de civiele hulpdiensten en het bedrijfsleven. Het is opmerkelijk dat defensiecapaciteiten veelal nog onbenut blijven in deze immense crisis.

De krijgsmacht is de afgelopen 20 jaar meer dan gehalveerd, maar er is nog voldoende slagkracht en expertise aanwezig om hulp te bieden in crisissituaties. De gegarandeerde steun die defensie kan leveren staat beschreven in een *catalogus nationale operaties* die online voor eenieder is te raadplegen. Ter illustratie enkele inzetmogelijkheden die nog niet zijn benut. Het inrichten van een noodhospitaal met IC-capaciteit, ondersteuning van GGD's in het bron- en contactonderzoek en inzet van luchttransport voor snelle patiëntenverplaatsing. Daarnaast ondersteuning in de toezicht- en handhavingstaken van de boa's en politie en de inzet van personeel en materieel in de vitale sectoren van het bedrijfsleven. Voor diverse taken beschikt defensie naast haar beroepspersoneel ook over goed opgeleide en snel inzetbare reservisten. Naast personele en materiële middelen kan defensie ook op andere terreinen van betekenis zijn. Te denken valt bijvoorbeeld aan het gebruik van internationale netwerken en inlichtingencapaciteit om medische en technologische kennis te vergaren. Een goed geoutilleerde opleidingscapaciteit waar gespecialiseerd civiel en militair (medisch) personeel kan worden opgeleid. Met de opgedane ervaring tijdens internationale crisissituaties kan defensie civiele crisisteams ondersteunen in effectief leiderschap (scenariodenken, risicoanalyses, informatiegestuurde crisisbesluitvorming en doelgroepgerichte crisiscommunicatie). Dit zijn slechts enkele voorbeelden uit een breed palet aan mogelijkheden.

Het is raadzaam de civiel-militaire samenwerking in deze crisis te intensiveren, omdat de grondbeginselen van het defensieoptreden in belangrijke mate een wijze les zijn voor civiele crisisbeheersing. Eenvoud, heldere gezagsstructuren, korte bevelslijnen, duidelijk afgebakende verantwoordelijkheden en daadkrachtige eenduidige besluitvorming zijn eigenschappen waar het bij de civiele autoriteiten nogal eens aan ontbreekt. De ervaring wijst uit dat civiele bestuurders er nogal huiverig voor zijn om defensiesteun in te roepen en defensie niet proactief is deze hulp aan te bieden. Daardoor komen vraag en aanbod onvoldoende tot elkaar. We zien in de Tweede Kamer Ank Bijleveld en Barbara Visser vrijwel alleen het podium betreden als het om netelige kwesties gaat, zoals de verhuizing van de mariniers, het chroom-6 schandaal, de bombardementen in Fallujah, de ondeugdelijke mortieren in Mali enzovoorts. Hoe mooi zou het zijn, wanneer deze bewindslieden de Kamer en het kabinet gaan overtuigen van de meerwaarde van de krijgsmacht in de aanpak van de coronacrisis. Dit in het belang van een veilige en gezonde samenleving waar we met z'n allen baat bij hebben. De tijd is nu rijp om je als departement met veel operationele kennis (de helft van de ambtenaren zijn militairen met praktijkervaring) te onderscheiden. Dames, grijp die kans en geef daarbij ook een platform aan materiedeskundige de commandant der strijdkrachten luitenant-admiraal Rob Bauer.